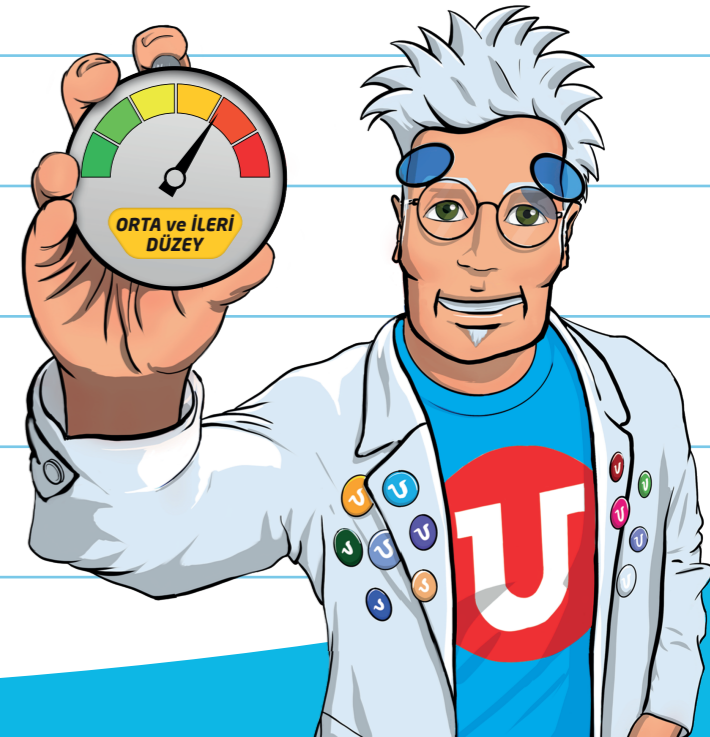

TYT Orta ve İleri Düzey Dil Bilgisi Soru Bankası

Fiil (Eylem) – Kip – Kişi

FIİL - KİP - KİŞİ

Fiiller, anlatılan hareketin niteliğine göre:

Kılış Fiili: "Onu" sözcüğü ile okunur. Hareketten etkilenen nesne vardır.

~~onu~~ → içmek / atmak / vurmak

Oluş Fiili: Öznenin yapısında bir değişme olur, kendiliğinden olur.

~~onu~~ → büyümek, çürümek, paslanmak

Durum Fiili: Hareket var ama hareketten etkilenen nesne yoktur.

~~onu~~ → yürümek, uzanmak

Çekimli Fiil:

Fiillerin kip ve kişi ek almış biçimidir.

Ağladı / Seviyor / Git / Muhtarmış / Hastaydı / Gelen

→ “Ufak kanlı bir denize

Dönüyor, sizi bıraksam.”

Kip Ekleri

Haber (Bildirme) → -di, -ti, / -miş / -yor / -ecek / -r (mez)

Zaman var.

Dilek (Tasarlama) → -meli / -se / -e / emir kipi

Zaman yok.

Örnek

- Uçak, havaalanına indi.
- Telefonumu masanın üstünde bırakmışım.
- Soğuktan dudakların çatlamış.
- Ayşe sinemaya gitmiş ama filmi beğenmemiş.
- Günde iki saat ders anlatıyorum.
- Sabahdan beri çalışmakta.
- Ne mahsur var burada çalışmakta.
- Kızıl havaları seyret ki akşam olmakta.

Örnek

- Tarihin dilinden düşmez bu destan.
- Gideceğim bu şehirden artık.
- Gideceğim herkes tarafından biliniyor.
- Necla'yı evlenmeye ikna etmelisin.
- Suçlu arkadaki aracın sürücüsü olmalı.
- İlaçlarını düzenli kullansa hemen iyileşecek.
- Ben, biraz çıksam.

→ Islak bir yorgan gibi sınımsıkı bürüneyim.

→ Gel gökyüzünde yıldız olalım.

Örnek

“Ya Rab insanoglundan çektiğim yeter.

Gökyüzünden benim hisseme düşeni ver.”

İyi dinle beni sevdiğim.

Ay sonuna kadar markette çalışsın.

Ona beklediğimi söylersin.

Basit Çekimli (Zamanlı) Fiil

Basit çekimli fiillerde yalnız bir kip eki vardır.

çalış - tı / başla - sa

Birleşik Çekimli (Zamanlı) Fiil

Birleşik çekim, ek fiil sayesinde gerçekleşir.

Birleşik zamanlı fiiller, iki kip eki alır.

Türkçede 3 tür birleşik zaman vardır.: hikaye(di) - rivayet(miş) - şart(sa)

- Bir bir devriliyordu koca çınarlar.
- Herkese güler yüzlü olmayı öğütlerdi.
- Sık sık burnu kanarmış.
- Sen aşka inanmazsan hiç kimse inanmaz.

Örnek

“Altın rengi gözleri bir semaverdi

Ilık bir çay kokusu akardı saçlarından”

Sonbaharda yapraklar sararmış.

Anlam (Zaman) Kayması

- Nasreddin Hoca, bir gün komşusundan kazan ister.
- Sizi akşam sinemaya götürürüm.
- Sabahları bir fincan kahve içiyor.
- Bu işleri bugün bitireceksin.
- Adaya tekneyle gitmiş olacak.
- İstanbul'dayken evine hırsız giriyor.